

Notat

Kirkeministeriet

Høringsnotat med Kirkeministeriets bemærkninger til høringssvarene til udkast til forslag til Lov om ændring af lov om valg til menighedsråd

Dato: 20. september 2019

Akt nr. 68655

Sagsbehandler
Martin Martensen-Larsen

I perioden fra den 12. juli til den 16. august 2019 har udkast til forslag til Lov om ændring af lov om valg til menighedsråd (herefter benævnt høringsudkastet) været i høring hos:

Alle biskopper, alle stiftsøvrigheder, Alzheimerforeningen, Danmarks Kordegneforening, Danmarks Kirketjenerforening, Danmarks Provsteforening, Dansk Diakoniråd, Dansk Kirkemusiker, Forening Dansk Organist og Kantor Samfund, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Danske Handicaporganisationer, Danske Seniorer Danske Eldreråd, Datatilsynet, Den Danske Præsteforening, Det Centrale Handicapråd, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Foreningen af Provstisekretærer, Institut for Menneskerettigheder, Kirkekultur.nu, KL, Landsforeningen af Menighedsråd, Organistforeningen, Sjældne Diagnoser, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Eldresagen, 3F.

Kirkeministeriet har modtaget i alt 16 høringssvar fra 21 høringsparter.

De indkomne høringssvar er fordelt på følgende høringsparter:

Biskopper: biskoppen over Københavns Stift, biskoppen over Helsingør Stift, biskoppen over Roskilde Stift og biskoppen over Fyens Stift.

Stiftsøvrigheder: stiftsøvrigheden over Fyens Stift, fælles svar fra stiftsøvrighederne i Aalborg, Viborg, Aarhus, Ribe og Haderslev stifter.

Stiftsråd: stiftsrådet i Ribe Stift.

Kirkelige organisationer: Den Danske Præsteforening, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere og Landsforeningen af Menighedsråd.

Interesseorganisationer: Danske Eldreråd, Danske Handicaporganisationer, Institut for Menneskerettigheder, KL og Eldresagen.

Statslige institutioner: Datatilsynet, Digitaliseringsstyrelsen.

1. Generel opbakning til høringsudkastet

9 høringsparter har ingen bemærkninger til høringsudkastet, mens 9 høringsparter overordnet set støtter høringsudkastet. Det bemærkes, at nogle af de høringsparter, som overordnet støtter høringsudkastet, indeholder bemærkninger til dele af høringsudkastet.

1 høringssvar (biskoppen over Københavns Stift) har ikke bemærkninger til forslaget om valgret og valgbarhed for personer under værgemål eller forslaget om makulering af valglister, mens finder ikke, at høringsudkastets forslag om,

at menighedsrådene ikke længere skal indsende beslutningsprotokol til biskoppen efter overstået valg er tilrådelig.

Derudover er der bemærkninger fra Datatilsynet og Digitaliseringsstyrelsen af mere teknisk karakter.

Der er således generel opbakning til lovudkastet.

Side 2
Akt nr. 68655

2. Valgret til menighedsrådsvalg til personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne

Samtlige høringssvar støtter forslaget i høringsudkastets § 1, nr. 1, om, at personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne gives valgret til menighedsrådsvalg.

Danske Handicaporganisationer peger i den forbindelse på, at reglerne om hjælp til stemmeafgivning – som beskrevet i afsnit 2.1.1. i de almindelige bemærkninger i høringsudkastet - til vælgere som pga. manglende førlighed, svagelighed eller lignende har brug for hjælp, bør præciseres, så de svarer til reglerne for stemmeafgivning ved f.eks. folketingsvalg og kommunalvalg. Høringsvaret henviser i den forbindelse til § 49, stk. 2 i folketingsvalgloven, som lyder:

”Personlig bistand til stemmeafgivning ydes af 2 valgstyrere eller tilfornordnede vælgere. I stedet for den ene valgstyrer eller tilfornordnede vælger kan vælgeren forlange personlig bistand til stemmeafgivningen af en person, der er udpeget af vælgeren selv. Tilkendegiver vælgeren over for en valgstyrer eller tilfornordnet vælger udtrykkeligt og utvetydigt et ønske herom, og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan den personlige bistand ydes alene af en person, der er udpeget af vælgeren selv”.

Kirkeministeriets vurdering

Som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1. i høringsudkastet har der ikke i gældende ret været fastsat regler om hjælp til stemmeafgivningen ved valgforsamlingen. Det skyldes, at valgforsamlingen først er indført med virkning fra de ordinære valg til menighedsråd i 2020, jf. lov nr. 312 af 25. april 2018, som træder i kraft den 1. januar 2020.

I dag er hjælp til stemmeafgivningen ved afstemningsvalg beskrevet i pkt. 10.5 cirkulære 9359 af 19 april 2016 om valg til menighedsråd den 8. november 2019.

Kirkeministeriet er på nuværende tidspunkt i gang med at udarbejde administrative foreskrifter til brug for valget i 2020, og i den forbindelse vil ministeriet inddrage høringssvarets bemærkninger.

Kirkeministeriets vurderer på den baggrund ikke, at høringssvaret giver anledning til ændringer i lovforslaget inden fremsættelsen for Folketinget.

3. Tilintetgørelse af valglister, valgkort og øvrigt valgmateriale m.v.

Side 3
Akt nr. 68655

Opbevaring og tilintetgørelse af valgmateriale

19 hørings svar har ingen bemærkninger til høringsudkastets forslag i § 1, nr. 5 og 6, hvorefter det fremover vil være menighedsrådene, der – efter udløb af klagefristen og afgørelse af evt. valgklager – skal sikre, at valglister, valgkort, stemmesedler m.v. tilintetgøres

Datatilsynet bemærker, at såfremt høringsudkastet medfører ændringer i forhold til de enkelte aktørers forpligtelser efter databeskyttelsesloven – herunder i forhold til dataansvar – bør der skabes klarhed herom. Digitaliseringsstyrelsen anbefaler, at ministeriet bør forholde sig til eventuelle databeskyttelsesmæssige konsekvenser som følge af bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 6, da valgmateriale kan indeholde personoplysninger. Det foreslås i den forbindelse, at ministeriet eksempelvis kan beskrive, hvordan man påtænker at kontrollere, at den manuelle makulering foretages, samt redegøre for hvem, der har adgang til at varetage makuleringen.

Dannelse af valgkort

Digitaliseringsstyrelsen anbefaler herudover, at ministeriet foreholder sig til eventuelle databeskyttelsesmæssige konsekvenser forbundet med brugen af oplysninger fra CPR-registret til dannelse af valgkort mm. i den nye it-løsning.

Kirkeministeriets vurdering

Ad opbevaring og tilintetgørelse af valgmateriale

Ministeriet har udbygget lovforslagets afsnit 3 om implementeringsmæssige konsekvenser samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4, for at belyse evt. databeskyttelsesmæssige konsekvenser af lovforslaget.

I forhold til spørgsmålet om makulering af valgmateriale bemærkes, at menighedsrådet er en kollegialt folkevalgt forvaltningsmyndighed, der ikke står i et almindeligt underordningsforhold til nogen anden myndighed. Det er således menighedsrådet, der har ansvaret for at overholde gældende lovgivning – herunder de nye regler om makulering af valgmateriale – og det vil være en del af formandens opgaver at sørge for, at den manuelle makulering af papirversioner af valglister m.v. faktisk sker.

Med hensyn til valglister, som leveres til valgbestyrelsen i Valgsystemet vil Kirkeministeriet (Folkekirkens It) sikre, at valglisterne slettes efter udløb af klagefristerne, såfremt der ikke er modtaget klager. Disse forpligtelser vil fremgå af det regelsæt, der fastsættes i medfør af bemyndigelsen.

Der vil ikke blive fastsat bestemmelser om, at andre myndigheder end menighedsrådet skal kontrollere, at den manuelle makulering af papirversioner af valglister m.v. foretages.

4. Indtastning af valgets resultat

Indsendelse af beslutningsprotokol til biskoppen

18 høringsparter er positive overfor høringsudkastets forslag til § 1, nr. 3 og 4, hvorefter menighedsrådene ikke længere skal indsende en kopi af beslutningsprotokollen til biskoppen. Biskoppen over Roskilde Stift peger i den forbindelse på, at det er positivt, at lov om valg til menighedsråd indeholder krav om, at resultatet af valgforsamlingen og afstemningsvalget skal indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol, således at biskoppen stadig har mulighed for at rekvirere en udskrift. I den forbindelse er der 6 høringsparter (stiftsøvrighederne i Aalborg, Viborg, Aarhus, Ribe og Haderslev stifter samt stiftsrådet i Ribe Stift), der nævner, at det vil være hensigtsmæssigt, at stiftsadministrationen får adgang til it-systemet, dels for at kunne slå op i systemet dels for at kunne være menighedsrådene behjælpelig med indtastning, hvis de skulle få brug for det.

Biskoppen over Københavns Stift kan ikke anbefale, at forslaget gennemføres. Biskoppen udtrykker bekymring over, at den foreslåede ændring vil medføre en svækkelse af biskoppens rolle som tilsynsmyndighed. Der peges på, at der erfaringsmæssigt ofte er fejl i valgbestyrelsernes indberetning til stiftsadministrationen, som har krævet vejledning eller supplerende oplysninger fra valgbestyrelserne. Det nævnes ligeledes, at stiftsadministrationen oplever en bekymrende tendens til at menighedsrådets opgave med at opdatere KIS, når der sker en ændring i menighedsrådets sammensætning ikke løftes. Høringssvaret mener derfor, at det ikke vil være tilrådeligt at overlade en yderligere administrativ opgave til valgbestyrelserne som høringsudkastet foreslår.

Kirkeministeriets vurdering

Menighedsrådenes afvikling af valget vil fremover være understøttet af en digital løsning, der stilles til rådighed af Kirkeministeriet. Med henblik på at styrke brugervenligheden af den digitale løsning, der skal anvendes ved menighedsrådsvalget, inddrages brugere af systemet i dets udformning.

I den forbindelse skal valgbestyrelsen fremover indtaste valgets resultat i Valgsystemet for at bidrage til at smidiggøre afviklingen af valget.

På baggrund af høringssvarene er det hensigten, at den digitale løsning også skal understøtte, at stiftsadministrationerne kan være valgbestyrelsen behjælpelig med indtastningsopgaverne i Valgsystemet, hvis valgbestyrelsen ønsker det. For at løse denne opgave skal stiftsadministrationen have adgang til beslutningsprotokollen. På den baggrund har ministeriet valgt ikke at fremsætte forslag om, at beslutningsprotokollen ikke skal sendes til biskoppen.

§ 1, nr. 3 og 4, i høringsudkastet indgår derfor ikke i det fremsatte lovforslag.

5. Øvrige bemærkninger

I forhold til Kirkeministeriets beslutning om at udvikle en løsning til understøttelse og afholdes af menighedsrådsvalg og dermed påtage sig opgaven med at

udarbejde valglister og valgkort henleder Datatilsynet særligt opmærksomheden på, at reglerne i Databeskyttelsesforordningens artikel 25 om databeskyttelse gennem design og databeskyttelse gennem standardindstillinger, artikel 32 om behandlingssikkerhed og artikel 35 om konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse – hvis behandlingen af personoplysninger er omfattet af kravet heri – skal iagttages.

Digitaliseringsstyrelsen vurderer, at det i lovforslaget bør beskrives, om det efterlever de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Der bør således i bemærkningerne være implementeringsmæssige overvejelser særligt i forhold til it-styring og risici, organisatoriske ændringer samt i henhold til borgernes data. Digitaliseringsstyrelsen anbefaler, at ministeriet uddyber eventuelle risici forbundet med at sikre, at den anførte it-løsning bringes til at understøtte lovforslagets bestemmelser.

Kirkeministeriets vurdering

Kirkeministeriets udvikling af en ny digital løsning til understøttelse og afholdelse af menighedsrådsvalg er som nævnt i høringsudkastets afsnit 2.2.2 ikke en følge af lovforslaget, men er truffet inden for den allerede gældende lovgivning om valg til menighedsråd.

Valglister og valgkort udarbejdes allerede i dag ved brug af udtræk fra CPR-registret. I den løsning, som Kirkeministeriet udvikler, vil valglisterne fortsat blive dannet fra CPR-registret og dermed ikke ved brug af det system, der fremtidigt anvendes til landsdækkende valg til Folketing og kommunalbestyrelser. Som beskrevet i lovforslagets bemærkninger skyldes denne beslutning, at KL i forbindelse med udbud af et nyt valgsystem i 2014 besluttede, at valgløsningen i modsætning til tidligere kun skulle kunne understøtte fem typer valg, nemlig folketingsvalg, regionsrådsvalg, kommunalbestyrelsesvalg, europaparlamentsvalg og folkeafstemninger.

Trods dette har ministeriet valgt at supplere lovforslagets bemærkninger i overensstemmelse med høringssvarene fra Datatilsynet og Digitaliseringsstyrelsen.

Det bemærkes i den forbindelse, at ministeriet allerede i dag har ansvaret for Den Elektroniske Kirkebog, hvor der registres fødsler og dødsfald, dåb og navngivning samt kirkelige vielser, og at ministeriet derfor har stor og relevant erfaring med behandling af personoplysninger, der helt eller delvist foretages ved hjælp af automatisk databehandling.